

Философски диалог с картина
„Фалшивото огледало“ (1928) на Рене Магрит

Картината „Фалшивото огледало“ на Рене Магрит, оставила незаличима следа в световната история на изкуството, събужда въображението, съмнението и любопитството у човешкото съзнание. Наред с това, появилата се през 1928г. сюрреалистична творба, провокира въпроси и заключения, стоящи в основата на един безкраен полемичен диалог. Тази непреломност във времето се изразява с нестихващото влияние и впечатление, засягащи по забележителен начин всеки поглед и всяко възприятие. Те се осъществяват чрез помощта на скритите послания, спотаените детайли и преплитащите се измерения на съвършенството и несъвършенството, цял един век по-късно.

Идеята в картината, заровена дълбоко в богатата палитра от цветове, в множеството от разнородните символи и в загатната проблематика, е проследима в два основни отличителни аспекта: единият, разгръщащ се в контекста на времето и епохата, а другият, основаващ се изцяло на философските разбирания и тълкувания в общ план.

Рене Магрит завършва творбата си по времето на първата световна война. Години, запомнени със срина и разрухата на моралните човешки устои и ценности, кръвопролития и тежки загуби. Чрез своето произведение на изкуството, художникът се обръща към хората, служейки си умело с тяхната собствена визия за заобикалящия ги свят на опустошение. Светлосиньото небе, изпълнено с бели облаци, придава усещането за бленуваната и неуморно търсената забравена свобода. Окоето на наблюдателя обаче гледа към небето с безжизненост, съсредоточено в безкрайния подреден и ширещ се небосвод. Магрит разсъждава върху събитията от Първата световна война и използва отражението на апатичността в човешкото око, представяйки същността на жертвите на войната – уморени, разтърсени и търсеци деня на тяхното физическо и духовно освобождение. Състоянието им е внушено и чрез неизменно важния акцент върху умишлената липса на мигли. Опадали и заровени в пустошта. Целта тук е да се и изгради цветовият контраст, заедно с приоритизирането върху емоционалните преживявания на уплах и безпомощност, превърнали се в част от военното безвремие.

При разглеждането на посланията и мотивите, съотнесени с войната, философският поглед е неизбежен и открито приложим. Общият философски план обаче се характеризира с идейно-смысловото тълкувание на елементите, изграждащи картината, чрез които се реализира всяко тематично внушение. Окоето – прозорецът към човешката душа, олицетворяващо нейните най-искрени и свидни преживявания. В картината ясно присъства усещането, че всичко е виждащо. Немигащо. Реализира се едно необезпокоено съсредоточие, насочено към и от наблюдателя на картината, изграждайки се връзка между два паралелно различни свята, „фалшиво“ отразяващи се един в друг. Грубостта на линиите, които обграждат окоето, клепачите без мигли и черната безкрайна зеницата (фокусът на творбата) способстват за това да се съпоставят мекотата на яркосиньото небе и пълнотата, на която то се осланя. Поставената в центъра безжизнена зеница се отъждествява с мечтаното усещане за равенство и симетрия. За хармония и подреденост в бурното безредие.

Редица въпроси се зараждат от своеобразния диалог с картината. Те са насочени към това как възприемаме света и хората около нас, и каква е същността на човешката природа: Докато наблюдаваме изображението, се питаме дали синьото небе и облаци са част от окоето, или пък те не са нищо повече от обикновено отражение? Гледаме ли изображението, а с това и света, през огледало с форма на око? Виждаме ли онова, от което се нуждаем...?

Моят отговор, насочен към картината „Фалшивото огледало“ на Рене Магрит е мотивиран от въпросите, които това произведение на изкуството провокира у мен. Вярвам, че окото (възпетият и от Яворов път към човешката душа) умее да вижда онова, от което се нуждае. Това е така, защото само тогава човек не би могъл да се откаже и обезкуражи от своето обречено и монотонно търсене на идеала. Защото само когато блянът, подчинен на душевната заблуда, е „видим“, а пътят към него е лъжливо очертан, тази химера ще е способна да подмами към себе си всеки, осмелил се да не затвори очите си пред нея.

Отговор с картина

Вдъхновявайки се от картината на Рене Магрит и изводите, до които достигнах по пътя на размишленията, реших да направя един опит. Нарисувах малка, неусложнена картинка, която да отразява моя отговор в диалога със сюрреалистичната творба, и която да включва моите основни идеи:

Значение в няколко аспекта и сравнения с „Фалшивото огледало“ на Рене Магрит:

Паралелът между двете картини – черната дълбока зеница (фокусът на картината на Магрит) е заменена с човешката фигура – неговият силует; сянката – отново в центъра на картината.

Небето с облаците този път не се отразява в човешкото око, но то отново е около „фокуса“ на картината, отново е единственото

реално изображение на заобикалящия човека свят, което може да бъде наблюдавано.

Човекът – със затворени или отворени, очи винаги ще вижда онова, като истински желае да види. В дадения случай, ако небето, просторът и свободата са търсените и бленуваните, то те винаги ще са „там“ по един своеобразен начин.

Вътрешният и външният свят на човека са в диалог.

Поставя се под въпрос това, което виждаме и това, което си мислим, че знаем.

**Виктория Танева, 9 ФЕГ „Алфонс дьо Ламартин“
11Ж клас профилиращ предмет ФИЛОСОФИЯ**